

NIIN RAKASTI JUMALA MAAILMAA . . .

Pekka Ervastian esitelmä 26.12.1927

„Niin rakasti Jumala maailmaa“ on ilmoitettu tämänpäiväisen esitelmän aiheeksi ja sehän on luonnollinen aihe näin joulun aikana. Meillä oli viime sunnuntaina puhetta „rakkauden paratiisista“ ja tänä päivänä on meidän siis määrä jatkaa tätä puhetta rakkaudesta, sillä jouluhan on rakkauden juhla. Ja rakkauttahan me ihmiset olemme oppimassa maan päällä. Rakkauden läksyä aloimme oppia jo alusta lähtien. Rakkauden paratiisissa oli meillä jo ensimmäinen kokemus autuaallisesta onnesta, joka aiheutuu rakkaudesta. Sentähden olemme rakkaudella yleensä ymmärtäneet sitä sidettä, joka sitoo miehen ja naisen toisiinsa, kaksi ihmistä, kaksi samanvertaista olentoa toisiinsa ja joiden rakkaudesta sitten kasvaa maailma heidän ympärilleen. Mutta myöskin me tiedämme, että vaikka tämä on meidän luonnollinen ja tavallinen käsityksemme rakkaudesta, niin on jokaisella ihmisellä myös olemassa käsitys, ehkä aavistus siitä, mikä rakkaus voi olla laajemmassa merkityksessä, rakkaus, jossa ei ole vain kaksi vertaista, vaan jossa on tuhansia ja tuhansia toistensa vertaisia, rakkaus, jossa koko maailma tulee rakkauden esineeksi. Me nimitämme sitä rakkautta myös toisella nimellä veljes- tai jumalalliseksi rakkaudeksi.

Kun vietämme joulujuhlaa, tapahtuu tämä sen ihmisen muistoksi, joka meille näytti, millä tavalla ihminen voi rakastaa kaikkia ihmisiä ja koko maailmaa. Tämä juhlahan on sen olennon muistoksi, joka opetti meille rakkauden korkeimman läksyn. Meidän almanakassamme on joulukuun 25. päivänä mainittu nimi Kristus, mutta 23. päivänä Adam ja 24. päivänä Eva – muistaakseni minun lapsuudessani olivat molemmat, Adam ja Eva, jouluaattona – ja tämä, että kirkkokin asetti Kristuksen Adamin ja Evan yhteyteen, osoittaa, että kirkon aikaisemmat

johtajat ajattelivat tätä ihmiskunnan kehitystä ensimmäisestä Adamista taivaalliseen Adamiin, Kristukseen.

Jokainen ihminen, joka on saanut kokea ns. maallisen rakkauden onnea, vaikka eihän rakkaus koskaan ole muuta kuin taivaallista, siis ihminen, joka on saanut kokea rakkauden onnea, on silloin tuntenut sydämessään, että hän tahtoi rakastaa koko maailmaa. Onnellinen, inhimillinen rakkaus tuo mukanaan hyvän tahdon koko maailmaa kohtaan. Sentähden voidaan sanoa, että rakkaus on melkein yhtä kuin hyvä tahto, sillä mitä on kahdenkaan ihmisen keskinäinen rakkaus muuta kuin suurta ymmärtämistä ja hyvää tahtoa, palvelemishalua, onnen tahtomista toiselle, itsensä unohtamista, toisen onnelliseksi tekemistä. Rakkaudella käsitetään usein muutakin, aistien hurmiota, mutta se on vain yksi rakkauden ilmenemispuoli. Se voi olla mukana rakkaudessa, mutta itse rakkaus ei ole aisteissa vaan sydämessä. Sentähden ihmiset, jotka tuntevat aistillista viehätystä toisiinsa, pettyvät jonkin ajan kuluttua, elleivät ole oppineet rakastamaan toisiaan sydämessään, sillä rakkaus kärsii, ottaa kaikki kantaakseen; se ei kiivastu, ei närkästy, se ei lopu. Rakkaus meidän sydämessämme on jumalallista. Rakkaus luonnonmukaisesti ensin kohdistuu määrättyä olentoa kohtaan, mutta vasta kun me todella olemme oppineet rakastamaan jotakin yksilöä, vasta silloin me ymmärrämme, mitä rakkaus on. Emme osaa rakastaa koko maailmaa, ellemme rakasta ensin yhtä olentoa. Sentähden on niin sopiva ja hyvä kuvaus paratiisista se, jossa ovat Adam ja Eva ja josta sitten aikojen kuluttua seuraa tuloksena Kristus, jossa ei ole Adamia ja Evaa. Adamista ja Evasta joskus tulee Kristus. Ja suurimpia arvoituksia, läksyjä, mitä meillä ihmisillä on täällä maan päällä opittavana ja ratkaistavana, on, millä tavalla meidän rakkauskykymme saattaa kasvaa, puhdistua ja muuttua niin, että se voi kohdistua kaikkiin olentoihin ja koko kosmokseen. Kuinka on mahdollista, että se rakkaus, jota me luonnostamme voimme tuntea semmoista olentoa tai olentoja kohtaan, jotka meitä hurmaavat, tai

velvollisuuden tunnetta, niinkuin lapsia kohtaan, kuinka se rakkaus voi ulottua toisiin, vieraisiin? Tämä on aina ollut probleemi ihmiskunnalle. Ihmiset ovat aina tunteneet sisässään, että heidän pitäisi olla hyviä kaikille, joskin tämä tunne on ollut enemmän tai vähemmän hämärä. Mutta minä uskon, että jokainen ihminen ihmiskunnan historian aikana, miljoonien vuosien aikana, on jonakin hetkenä jossakin ruumistuksessaan tuntenut, että hänen pitäisi olla hyvä kaikille, että hyvyys on elämän korkein ratkaisu, vaikka hyvyys käytännössä on tullut hänelle mahdottomaksi. Hän on ollut hyvä joitakuista ihmisiä kohtaan, mutta on sattunut elämässä, että hän on ollut kylmä toisia kohtaan. Sentähden ihminen, kun hän kaukaisina aikoina saattoi tuntea sydämessään tuommoisen käskyn tai viittauksen, sai tietää, että pitkä on taival hänen edessään, paljon hän saa ponnistaa ja yrittää, ennenkuin hän voi olla oikeudenmukainen ja hyvä kaikkia kohtaan. Se oli vanha viisaustiede, vanhan liiton tie. Mutta me tiedämme myöskin, että tuo asia on muuttunut, se on muuttunut Jeesus Kristuksen suurenmoisen ja ihmeellisen työn kautta. Tämä rakkauden kyky, joka ennen oli korkealla taivaassa melkein saavuttamattomissa, on Jeesus Kristuksen suuren työn kautta tullut meihin jokaiseen ja on meitä jokaista lähellä, niin että nyt Kristuksen jälkeen emme enää voi suorastaan sanoa – niinkuin ennen Kristusta ja Buddhaa täytyi sanoa – että emme saata tuntea tuommoista suurta hyvyyttä kaikkia kohtaan. Nyt on ihmisellä mahdollisuus antaa rakkauden herätä itsessään. Mutta jotta me tämän seikan vähän selvemmin ymmärtäisimme, jotta voisimme nähdä eron niin sanoakseni vanhan ja uuden rakkauden välillä, tahdomme ottaa kolme kuvaa menneisyydestä, kolme kuvausta, jotka kaikki kylläkin kuuluvat meidän ns. kristilliseen aikaamme, aikaan Kristuksen syntymän jälkeen, mutta joissa kuitenkin tulee näkyviin se ristiriita, mikä on ihmisessä olemassa, ellei hän pääse selvyYTEEN Jeesus Kristuksen kautta.

Ensimmäinen kuva vie meidät vanhaan Rooman valtakuntaan. Te tiedätte kaikki, että joulua, Kristuksen

syntymäjuhlan ei ole vietetty alusta saakka; vasta 4:n neljällä vuosisadalla ruvettiin viettämään tätä Kristuksen syntymäjuhlaa joulukuun 25. päivänä. Ja miksi ruvettiin viettämään tätä Kristuksen syntymäjuhlaa silloin, sillä yleensä oli kirkossa muistaakseni se käsitys, että Jeesus Kristus todellisuudessa oli syntynyt kesällä, elokuussa? Ainakin kirkolla oli se historiallinen käsitys, että Jeesus oli syntynyt jonakin muuna aikana kuin jouluna. Mutta Hänen syntymänsä muistojuhlaksi valittiin joulu sentähden, että se silloin sopi niin hyvin yhteen vanhojen juhlamenojen kanssa. Kun kristinusko oli tullut valtionuskonnoksi, silloin se otti huomioon sitä menneisyyttä, mikä oli ollut olemassa eli ns. pakanuutta; pakanuuden juhlapäiviä ja käsityksiä otettiin huomioon ja kirkko sovitti sitten omia juhliiaan ja dogmejaan näihin vanhoihin, valmiisiin tosiseikkoihin. Sillä tavalla ei tullut niin räikeäksi ero uuden ja vanhan uskonnon välillä. Jeesuksen syntymäjuhla määrättiin jouluksi sentähden, koska joulu erikoisesti symbolisoi Jeesus Kristuksen työtä: Kristus toi valon maailmaan, niinkuin joulukin luonnossa tuo valon maailmaan, sillä aurinko, joka enemmän ja enemmän oli peittynyt taivaanrannan taa, alkaa kasvaa ja tulla näkyvämmäksi talvipäivän seisauksen jälkeen.

Pakanamaailmassa oli aina vietetty joulujuhlaa valon juhlanä, jossa tervehdittiin pimennosta esiin tulevaa aurinkoa: päivä oli vuoresta päässyt irti. Vanhat roomalaiset viettivät valon juhlaa jouluna. Meillä sana „joulu“ on tullut „hjul“-sanasta, joka merkitsee „pyörä“, tarkemmin sanoen sanasta „solhjulet“ eli „auringonpyörä“. Toiset oppineet selittävät toisella tavalla. He sanovat, että „jul“ johtuu anglosaksilaisesta sanasta, joka merkitsee ilo.

Rooman valtakunnassa vietettiin joulukuussa aina juhlaa, joka alkoi joulukuun 17. päivänä. Alkuaan se kesti vain yhden päivän, mutta sitten sitä pitkitettiin niin, että se lopulta keski koko viikon, siis 24. päivään saakka. Tätä merkillistä juhlaa nimitettiin „saturnaliaksi“. Se oli syysjuhla ja sitä vietettiin ilon juhlanä

sentähden, että kaikki touot oli saatu korjatuksi. Mutta juuri tämä saturnalia-juhla on meille merkillinen kuva siitä rakkauden kaipuusta, mikä ihmisessä piilee ja minkä muistoksi me vietämme joulua. Tämä saturnalia oli semmoinen ilon juhla, jolloin kaikki ihmiset tunsivat itsensä toistensa veljiksi ja jolloin kaikilla piti olla halu palvella toisiansa. Veljesrakkauden juhla oli siis Rooman valtakunnan saturnalia. Ja tämä veljesrakkauden juhla puhkesi kuin itsestään ihmisten sydäimestä; he itse eivät sitä nimittäneet veljesrakkauden juhlaksi, se oli saturnalia-juhla, mutta heidän tajunnassaan se oli veljeyden juhla ja se tuli ilmi täydellisessä veljeydessä. Kaikki olivat silloin vapaita, niin palvelijat kuin orjat, ja niinä päivinä isäntäväki lyöttäytyi palvelijoiden ja orjien seuraan ja oli heidän palvelijansa sen sijaan, että orjat ja palvelijat koko vuoden ajan palvelivat isäntäväkeään. Nyt osat vaihtuivat, mutta kuitenkin niin, että kaikki tunsivat itsensä veljiksi. Veljesrakkaus tuli kuin itsestään ilmi ihmisten yhteiselämässä.

Mutta myöskin voimme nähdä, mihinkä tämä saattoi viedä. Jos olemme uskonnollisten ilmiöiden tutkijoita, saatamme huomata, että tällaiset ilmiöt eivät ole vieraita meidänkään päivinä, eivät hyvät eivätkä huonot puolet, jotka tulivat näkyviin saturnalia-juhlassa. Sillä mikä varjopuoli saattaa olla näissä juhlissa? Se, että kun rakkaus, hyvän tunne tahtoo tulla esille ihmisessä, niin se helposti menee sukupuolielämään: äärimmäinen ilo pukeutuu sukuvietin muotoon, niin että vallitsee erinomainen vapaus tälläkin alalla. Saturnalia-juhlassa isännät, palvelijat ja vieraat saattoivat syleillä toisiaan, ja syleillä liian lämpimästi. He eivät ymmärtäneet siinä olevan mitään pahaa; se kuului vapautteen ja veljeyteen, piti olla vallattomuutta. Vapautta me vieläkin käsitämme hyvin paljon vallattomuutena, eikä ainoastaan lasten ja nuorten kesken. Tuommoisessa saturnalia-juhlassa saattoivat vanhemmatkin ihmiset antautua merkilliseen hurmioon. Sentähden me näemme hyvin räikeästi tästä saturnalia-juhlan erimerkistä, miten rakkauden pyhä tuli

saattaa vaikuttaa ihmisissä silloin, kun he eivät tiedä, mitä uomia pitkin sen pitää kulkea, ja mitä se ei saa kulkea. Sitten, niinkuin sanottu, tästä saturnalia-juhlasta sekä auringon syntymäpäiväjuhlasta muodostui joulujuhla. Näiden saturnalia-juhlienkin aikana ihmiset antoivat lahjoja toisilleen, ja siitä arvatenkin johtuu lahjojen anto jouluna, ja myös uutena vuonna, kuten katolisissa maissa on tapana.

Mutta menkäämme sitten toiseen kuvaukseen. Sekin vie meidät Rooman valtakuntaan, mutta vähän varhaisempaan aikaan, kolmanteen vuosisataan. Tietysti saturnalia-juhlia vietettiin monien vuosisatojen aikana, mutta joulu perustettiin vasta 4:nnessä vuosisadalla. Nyt menemme 3:nnessä vuosisataan ja muistelemme erästä katolista legenda pyhästä Justinasta. Niinkuin tiedätte, katolisessa maailmassa on paljon pyhiä legendoja, melkein jokaisen nimen kohdalle lankeaa jokin pyhimystaru. Ja tietysti nämä tarinat sisältävät yhtä paljon historiaa kuin meidän muutkin historiamme. Kyllä tarinat ovat tosia, vaikka ne ovatkin muuttuneet legendoiksi monen mielikuvituksen kautta. Tämä taru pyhästä Justinasta on mielenkiintoinen sentähden, että se näyttää meille jo tuon ristiriidan Adamin ja Evan rakkauden, siis sukupuolisen rakkauden, ja veljes- eli Kristusrakkauden välillä.

Justina oli pieni tyttö, joka kodissaan ikkunan ääressä istuen kuuli aina jonkin kristityn lausuvan ääneen kristittyjä kirjoituksia. Näin kuunteli hän seitsenvuotiaasta saakka, joten hän tuli kristityksi aivan itsestään, kasvoi siihen uskoon. Ja lopulta kerrotaan, että hänen vanhempansa, jotka pelästyivät tyttärensä omituisia vastauksia kysymyksiinsä, näkivät unen, että heidän luoksensa ilmestyi kirkas, loistava olento, joka sanoi: „Minä olen Jeesus Kristus, tulkaa minun luokseni te, niinkuin tyttärennekin“. Ja silloin vanhemmat päättivät antaa kastaa itsensä ja niin koko perhe tuli kristityksi. Justina oli siis pienestä pitäen tottunut ajattelemaan uskontoa ja Kristusta ja semmoista elämää rakkaudessa kaikkia kohtaan.

Oli sitten muuan nuori mies, Agladius, joka näki tytön ja rakastui häneen. Hän ei ollut kristitty, vaan roomalainen pakana, niinkuin me sanomme. Hän rakastui intohimoisesti Justinaan ja olisi tahtonut hänet omakseen, mutta hän ymmärsi, ettei se ollut mahdollista. Silloin Agladius ajatteli – niinkuin saattaa ajatella joku ihminen vielä meidänkin aikanamme – että minäpä menen jonkin tietäjän luo, joka osaa herättää Justinan rakkauden minua kohtaan maagisin keinoin. Ja oli olemassa sangen merkillinen tietäjä, jolla oli yliaistisia kykyjä, Cyprianus nimeltään. Hänet oli pienestä pitäen kasvatettu määrättyyn suuntaan; hän ei ollut saanut kasvaa vapaasti, vaan hänet oli pienestä saakka luovutettu pakanallisille papeille ja heidän tempuilleen sekä kasvatettu maagisiin käsityksiin. Näin oli tämä Cyprianus monella tavalla kehittänyt ja kasvattanut itseään; hän oli harras askeetti ja oli kehittänyt itsessään yliaistisia kykyjä. Hän hallitsi erilaisia luonnonhenkiä: elementaaleja, haltioita ja henkiä. Luonto haltioineen oli hänelle kuuliainen. Hän oli siis sangen voimakas ja ylpeä olento, joka oli käynyt henkimaailmassa ja jumalain Olympoksella, niinkuin hän kertoi itsestään. Hän oli saanut paljon kokea ja nähdä. Hänen luokseen nuori Agladius tuli, esitti asiansa ja sanoi: „Minä en itse mihinkään kykene, mutta herätä sinä tytön rakkaus minua kohtaan.“ Ja Cyprianus lupasi.

Mutta kun hän sitten itse sai nähdä Justinan, niin hän, joka oli niin voimakas ja ylpeä olento, tunsu heti rakastuvansa äärettömästi Justinaan, niin että hän ajatteli: minun täytyy herättää Justinassa rakkaus itseäni kohtaan. Sitten hän keskusteli hengen – tietysti katolisessa legendassa sanotaan pahan hengen – kanssa ja paha henki sanoi: „Mikään ei ole helpompaa kuin herättää nuoren tytön rakkaus; minä olen Kainista alkaen tehnyt mitä tahansa.“ Ja paholainen lähti sitten heti Justinan luo. Mutta kun hän tuli sinne ja koetti näkymättömänä herättää Justinassa tunteita ja ajatuksia, houkutella hänen ajatuksiaan uusiin uomiin loihittamalla hänen eteensä Cyprianuksen ja Agladiuksen kauniit kuvat, niin Justina ei hetkeäkään epäröinyt, vaan ihmetteli ja teki

ristinmerkin, ja vapautti siinä silmänräpäyksessä itsensä. Paholainen pelästyi ja lähti pois. Ja kun hän tuli Cyprianuksen luo, sanoi hän, ettei hän kykene mihinkään. Sitten, keskusteltuaan paholaisen kanssa, Cyprianus päätti lähettää voimakkaamman hengen Justinaa ahdistamaan. Mutta ei onnistunut sekään, samalla tavalla sekin tuli takaisin Cyprianuksen luo ja sanoi, ettei hän kykene. Silloin Cyprianus keskusteli itse pääruhtiaan kanssa, joka sanoi: „Minun täytyy mennä itse, ei tässä muu auta.“ Ja hän pukeutui nuoren, viehättävän tytön muotoon ja läksi Justinan luo. Tultuaan sinne sanoi hän hyvin ystävällisesti ja lämpimästi: „Tulen sinun luoksesi oppimaan pyhää elämää, niinkuin sinä osaat ja olet oppinut. Siitä kait on suuri palkka ja suuret tulokset?“ „Niin tietysti“, vastasi Justina, „iankaikkinen elämähän on sen tien päässä.“ Ja Justina oli iloinen saadessaan hyvän ystävän ja toverin.

Sitten nuori tyttö sanoi: „Onhan se niin, mutta miksi on niin järjestetty, että meitä on naisia ja miehiä? Ihmiskunta kuolee sukupuuttoon, jollemme lisää sukua. Eikö jokaisen ihmisen velvollisuus ole mennä naimisiin ja lisätä sukua?“ Ja kun tyttö puhui näin, hän koetti vaikuttaa Justinan ajatuksiin ja tunteihin. Justina rupesi epäilemään: „Kuka todella tietää, jos on ihan hullua ajatella, että minä rakastan kaikkia. Ehkä minä petän Jumalan tarkoituksen?“ Ja hän tunsi, että hänessä nousi kummallinen kaipuu, hirmuinen ikävä. Hänen täytyi lähteä ulos etsimään, eikö hän löytäisi jotakin nuorta miestä, jonka saisi omakseen. Mutta samalla hän pelästyi ja ajatteli: mutta tähän on paholaisen kiusausta. Ja hän katsoi tyttöön ja sanoi: „Sinä kiusaat minua ja puhut kuin paholainen.“ Ja samalla Justina teki ristinmerkin. Silloin tyttö muuttui savuksi ja hävisi, ja Justina tiesi, että se olikin paholainen.

Kun paholainen tuli Cyprianuksen luo, sanoi hän: „Tämä on vallan tavatonta. Minulla ei ole mitään voimaa tytön yli.“ Cyprianus kysyi: „Mistä johtuu, että olet voimaton?“ „Voin sanoa sen sinulle“, sanoi paholainen, „mutta ainoastaan sillä ehdolla,

että lupaat ikuisesti olla minun omani.“ Cyprianus suostui tähän, jolloin paholainen sanoi: „Se on niin, että kun Justina tekee ristinmerkin, niin sitä en kestä. Meikäläinen ei kestä ja siedä sitä.“ „Vai niin“, virkkoi Cyprianus, „onko sillä ristinmerkillä niin suuri voima? Onko sillä ristiinnaulitulla sellainen valta?“ – „Hän hallitsee koko maailmaa.“ – „Mutta“, sanoi Cyprianus, „jos hänellä on enemmän valtaa, miksi olen koko elämäni ajan palvellut teitä? En tahdo sinusta mitään tietää, menen sen toisen luo.“ „Mutta sinä olet vannonut kuuluvasi minulle!“, sanoi paholainen. „Mitä, siitä. En välitä siitä valasta mitään. Sinun palveluksessasihan saa pettää ja tehdä mitä tahansa!“ Ja Cyprianus meni antoi kastaa itsensä. Hänestä tuli harras kristitty ja Kristuksen seuraaja sekä myöhemmin piispa. Justina jäi pyhäksi naiseksi. Hän ja Cyprianus tulivat hyviksi tovereiksi kristillisessä työssä ja molemmat kuolivat marttyyrikuoleman Diokletianuksen aikana v. 280.

Tässä meille kuin ohimennen näkyy se ristiriita, mikä voi ilmetä ihmisen sydämessä, jos hän alkaa ajatella aistillista rakkautta, kun hän on jo ymmärtänyt jotain muuta, ymmärtänyt sen sillä tavalla, kuin Justina oli siihen eläytynyt. Meillehän on vähän kuin kysymysmerkkinä, kuinka jokin nuori tyttö, nuori ihminen saattaa niin eläytyä tuohon korkeampaan, toiseen elämään, ettei hän paljon mitään tiedä tästä jokapäiväisestä elämästä ja avioliittovelvollisuudesta. Meistä tuntuu, että se on jotain luonnotonta. Nykyiset tiedemiehet ja lääkärit kallistuvat siihen suuntaan, että on luonnon vastaista, jos ihminen voi antautua semmoisen näkymättömän valtaan. Me voimme aivan ohimennen sanoa, että tällä hetkellä elää Saksassa muutamassa maaseudun pienessä kylässä nuori neitonen, 29 vuoden ikäinen, joka on aina elänyt vain uskontoa varten. Katolisessa maassa eläen hän on luonnollisesti katolinen. Tuo tyttö on herättänyt tavatonta huomiota sen kautta, että hänessä alkoi näkyä stigmatisatio-ilmio. Hän saa Jeesuksen kaikki haavat: käsiinsä, otsaan, sydämen kohdalle ja jalkoihin. Ne ovat todellisia haavoja,

niistä vuotaa verta. Jo toista vuotta hän on joka perjantai joutunut horrostilaan, jolloin nämä haavat aukenevat, ja silloin hän kertoo Jeesuksen ristinkuolemasta aina Getsemanesta lähtien. Hänen luonaan vaeltaa tuhansia ihmisiä ja häntä on tutkittu kovasti. Meidän aikamme on vapaa, se tutkii kaikkia ilmiöitä, ja niin on sielläkin käynyt yliopistomiehiä, kielimiehiä jne. Merkillistä on, että tyttö tuossa tilassa kertoo yksityiskohdittain Jeesuksen kiinniottamisen, hänen ruoskimisensa ym., ja silloin hän puhuu latinaa, kreikkaa, hebreaa ja aramean kieltä. Pilatuksen puheet hän esittää latinaksi, Jeesuksen puheet taas aramean kielellä ja jonkun korkea papin puheet heprean kielellä, vaikei hän ole mitään sivistystä saanut. Ja kaikki hän kertoo paljon täydellisemmin, kuin mitä evankeliumi esittää. Siellä on käynyt eräskin professori, näiden kielten tutkija, ja ollut hyvin ihmeissään. Eikä tyttö ole voinut saada mitään ajatuksien siirtoa tältä professorilta, sillä hän on puhunut samoin jo ennen professorin tuloa, ja voi käyttää joitakin sellaisia sanoja, jotka professori oli unohtanut. Mikään petos ei voi tulla kysymykseen. Tämä tyttö ei ole viime joulusta lähtien syönyt muuta kuin pyhiä leipiä, oblaatteja, mitä ehtoollisessa annetaan, ja juonut vähän vettä, eikä hän makaa muulloin kuin perjantaisin. Kuitenkin hän on iloinen ja luonnollinen eikä mitenkään eriskummallinen; tietysti hän on vähän heikon ja laihan näköinen, mutta hän liikkuu ulkona ja on kuin muutkin ihmiset. Tiedemiehet seisovat suu auki tämä ilmiön edessä, sillä heidän täytyy myöntää, ettei tässä ole mitään petosta, sillä tyttöä ei jätetä koskaan yksin. Aina on hänen luonaan sairaanhoitajia ja kaikki tutkitaan tarkoin, mitä hänelle annetaan: oblaatit ja vesi punnitaan jne. Se on siis vain ihme. Mehän tietysti voimme ymmärtää tuommoisen asian okkultiselta, teosofiselta kannalta. Tuommainen seikka ei todista ainoastaan henkimaailman olemassaoloa, vaan myöskin Kristuksen suurta työtä ja Jeesus Kristuksen historiallista todellisuutta, jota jotkut tahtovat epäillä. Tässä siis voimme nähdä, kuinka ihminen nykypäivänäkin saattaa elää aivan toisessa maailmassa eikä

ollenkaan ajatella tämän maailman rientoja ja puuhia, ei ajatella toista sukupuolta, vaan elää kokonaan Jumalassa. Niin oli Justinankin laita. Sentähden oli vain ohimenevä kiusaus, kun Cyprianus maagisilla tempuilla saattoi herättää hänessä ajatuksia ja tunteita. Ei hän halunnut mitään jokapäiväistä elämää, hän tahtoi elää vain Jumalassa.

Jos sitten menemme kolmanteen kuvaan, jota olin ajatellut, niin joudumme aivan ensimmäiseen vuosisataan, aikaan heti kohta Jeesuksen Kristuksen kuoleman perästä. Ajattelemme silloin tämän päivän sankaria. Tämä päivähän on Tapanin, siis Stefanuksen päivä. Stefanus oli ensimmäinen marttyyri. Kun ensimmäinen kristillinen seurakunta oli Jerusalemissa, niin siellä Jeesuksen opetuslapset, apostolit, olivat ainoina virkailijoina. Kun vietettiin yhdessä veljesaterioita, silloin apostolit saivat hoitaa näitä asioita. Mutta pian alkoivat seurakunnan jäsenet ymmärtää, että se oli hullua, sillä apostoleinhan piti puhua ja pitää huolta henkisistä asioista. Kun tästä sitten neuvoteltiin, apostolit päättivät: valitaan diakooneja, palvelijoita, jotka saavat hoitaa ulkonaiset asia. Ja niin valittiin 7 diakoonia, nuorta ihmistä, joilla oli voimaa ja aikaa ja jotka olivat pyhiä ja puhtaita. Ja Stefanus oli aivan ensimmäinen, joka valittiin. Hän oli kristitty siinä merkityksessä, kuin mitä sillä silloin käsitettiin, että hän eli pyhää elämää. Hänellä ei siis ollut minkäänlaisia harrastuksia maalliseen suuntaan; ei hän morsiamia ajatellut enemmän kuin Justinakaan tai tuo saksalainen tyttö sulhasia, ei hän tiennyt rakkaudesta tavallisessa merkityksessä. Hänestä oli luonnollista elää Jumalalle. Ja vielä kerrotaan Apostolien Teoissa, kuinka Stefanus oli lahjakas ja viisas. Hän puhui kauniisti ja vakuuttavasti, niin että juutalaiset papit ja oppineet suuttuivat, sillä kansa tuli valittamaan heille: Tuo nuori mies, Stefanus, on hirmuinen: hän hyökkää Mooseksen lakia vastaan sanomalla, että Kristus kaataa kumoon Mooseksen lain ja tuo jotain uutta! Papit suuttuivat ja Stefanus otettiin kiinni. Hänet vietiin oikeuteen, jossa hän puhui kauniisti aina Adamista ja Evasta lähtien, kuten

Apostolien Teoissa kerrotaan. Mutta hänen tartuttiin ja hänet raahattiin kaupungin ulkopuolelle, jossa kansa kivitti hänet. Mehän muistamme, että Saulus oli kansanjoukon mukana ja kaksi nuorta miestä, jotka kivittivät Stefanusta, heitti takkinsa maahan, ja Saulus vartioi niitä. Ja hän katseli Stefanusta, joka lankesi polvilleen, kun kivet sattuivat häneen, ja hän kuuli hänen sanovan: „Taivas meni auki, minä näen Jeesuksen Jumalan oikealla puolella!“ Ja siinä näyssään Stefanus kuoli.

Tämä Tapaninpäivä, jota vietetään Stefanuksen muistoksi, on niin ihmeellisesti asetettu yhteyteen joulun kanssa. Ensin Adam ja Eva, sitten Kristus ja Stefanus, ja sitten Paavali, sillä Stefanuksen vaikutus meni Paavaliin. Stefanus lopetti sillä, että hän näki Jumalan, Jeesuksen ja Paavali alkoi sillä, että hän näki Jeesuksen Damaskoksen tiellä. On erittäin kauniisti asetettu, että Stefanuksen muistoa vietetään heti joulun jälkeen, sillä Stefanus kuvaa semmoista ihmistä, joka on ottanut vastaan Jeesus Kristuksen. Tämä todistaa, että veljesrakkaus, hyvyys kaikkia, koko maailmaa kohtaan tulee ainoastaan Jeesus Kristuksen kautta, sillä tavalla, että me otamme Kristuksen vastaan Jeesuksen kautta. Se on muuten mahdotonta. Me saamme kovasti kasvattaa ja kehittää itseämme, ja meissä syntyy hyväntahtoisuus ihmisiä kohtaan ja me voimme menetellä oikein ja hyvin, mutta me voimme myöskin langeta. Mutta jos Jumalan poika Jeesus Kristuksen kautta ottaa asuntonsa meihin, silloin me olemme pelastetut; silloin me osaamme rakastaa ilman, että meidän rakkautemme tarvitsee johdattaa sukupuolisuuteen, sillä Jeesus Kristus on ainoa, joka siitä pelastaa. Stefanus kuvaa sitä niin kauniisti, sillä hänestä ei kerrota, että hän olisi mitään muuta halunnut. Hänelle oli niin luonnollista, että hän palveli kaikkia. Kristuksen henki oli hänessä ja kuoleman hetkellä hän sai nähdä Kristuksen. Me tiedämme, että ensimmäisinä vuosisatoina Jeesus Kristuksen ristiinnaulitsemisen jälkeen kaikki ymmärsivät tämän ja pyrkivät siihen mystilliseen totuuteen, joka esitettiin pyhissä kirjoissa, monessa semmoisessa gnostilaisessa kirjassa, joka on

hävinyt. Mutta onhan meillä vielä jäljellä Pistis Sophia, ja siinä on säilynyt joitain fragmentteja. Siinä kirjassa on tämmöinen lause: „Jeesuksessa yksin on totuus, sillä Jeesus Kristus sanoi opetuslapsilleen: „Niin minä olen rakastanut teitä ja olen tahtonut antaa teille elämän“. Näihin sanoihin sisältyy koko Jeesus Kristuksen ihmeellinen työ. „Minä olen tahtonut antaa teille sen todellisen elämän, jonka pitää nyt ihmiskunnassa alkaa: veljesrakkauden elämän, joka nostaa ihmisen yläpuolelle kaikkia kärsimyksiä, persoonallisia vaikeuksia.“ Kun ihminen ottaa vastaan Jeesuksen elämän, silloin hän vapautuu kaikesta. Hän vapautuu kaikesta sisässään, sillä vaikka olisi kuinka paljon tahansa vaikeuksia hänen ympärillään, ne eivät merkitse hänelle mitään. Marttyyrius on hänelle onnea; hän on täynnä elämää, jota hän säteilee ulos, ja se elämä on iankaikkista, pyhää, täynnä rakkautta ja lempeyttä. Se on Jeesus Kristuksen elämä. Me emme voi sitä ottaa järjellä vastaan; se on otettava uskossa. Se on usko, joka tässä merkityksessä meidät pelastaa, mutta se ei ole uskoa dogmeihin tai oppeihin vaan uskoa siihen, että on pitkien etsimisien jälkeen nähnyt Jumalan pojan, sen elämän, joka yhdistää meidät kaikki. Rakkauden ehdoton ehto on, että on olemassa jotakin yhteistä, sillä jos kaksi ihmistä rakastaa toisiaan, he rakastavat sen nojalla, että heissä on toistensa ymmärtämistä, heissä on yhteinen elämä. Samalla tavalla siis, jos rakkaus ulottuu kaikkiin ihmisiin, koko maailmaan, täytyy sen elää semmoisessa hengessä, elämässä, semmoisella tasolla, semmoisessa voimassa, joka on yhteinen kaikissa ihmisissä. Se on juuri mystillinen, kosmillinen Kristus, joka meissä kaikissa on yhteinen. Meidän täytyy siis päästä Kristukseen, jotta voisimme elää siinä, mikä meissä on yhteistä. Ja kun uskon kautta, Jeesuksen kautta nousemme Kristukseen – sillä Jeesus on meidän ovemente – silloin osaamme rakastaa kaikkia. Kristus on aina ollut, hän on vaikuttanut aina kaikissa uskonnoissa kaikkien suurten profeettojen kautta, mutta ei päässyt ennen niin lähelle

ihmiskuntaa kuin pääsi Jeesus Natsarealaisessa. Sentähden Jeesus Natsarealaisen työ on todella kuin suuri lunastustyö.